

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŐ FÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsa-tér, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Idé intéződé a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adatnak. Bőrmintelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 fr. — Félévre 5 fr. — Negyedévre 2 fr. 50 kr. — Egy hétre 1 fr.

HIRDETÉSI DÍJ:
Ot-hatásos poltör egyeztetés 5 kr. — Helyi minden hirdetésért külön 20 kr. — Nyitási 4 hatásos poltörrel 30 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Rózsa-tér, Kardos-ház, 16. szám.

Idé küldendők az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések. Hirdetések felvételnek helyben Zichei mann H. közvetítési irodájában is.

Hogy akarná a szélsőbal.

(T.) Ha olyan fiatal természettel bírnék, hogy elhagynám magam kaptatni, nem mondom, hogy nem kínálkoznék reá alkalom. Abból, amit a szélső bal fejből és szívből kiolvastam, s azok nyomán előre megírtam, annyi beteljesedett már, miszerint ha nem tudnám, hogy aki a dolgokat úgy megfigyeli mint én, hát az azt mind, előre megmondhatja amit én; azt hinném, hogy jóvendőmondó vagyok.

A sajtótörvényekről például, csak nem régen írtam; de mert tudom, hogy itt minden reformot reakciónak kiált az ellenzék, tehát mondhatom, nagyon félszegen írtam, pedig, hogy amit írok, szent igazság, meg voltam róla győződve úgy, mint arról, hogy élek. Kiindultam pedig abból a szempontból, hogy: az 1848-iki sajtótörvények nem dogmák, s nemcsak, hogy reformálni nem lehet őket, de kell is. Most íme a »Függetlenség« áll elő, és szoról-szóra átvesszük belőle a következő sorokat:

»Már a hontmegyei határozat előtt többszörösen kifejezést adtunk azon nézetünknek, a mely az egyetemes gyűlés előzetes határozatában is nyilatkozik. Indokoltul miért látjuk mi a panszlavizmus terjedésének veszedelmét épen a szláv sajtóban, kimutattuk miért könnyítik meg a szláv lapok az állam és nemzeti elleni propagandák létesítésének a lehetőségét. Örülünk, hogy maga azon egyház, a melynek kebelében annyi sok méltatlan pap és tanító izgat-lázít nemzet és haza ellen, — ismerté föl a veszelj közvetlen okát, a baj fő forrását. Az ő felszólalásának tán lesz eredménye, az egyház szava tán fog nyomni annyit a latban, hogy a kormány költségeként öntudatára ébred és megteszi a legszigorubb lépéseket, hogy ez izgatú ujságlapoknak elmenjen a kedvük a henczegestől, s tudják tisztelni a magyar államot, a magyar nemzetet.«

»A szólás és sajtószabadságnak senki sem nagyobb barátja mint mi és a mit magunkról megkövetelünk, még gondolatban

sem kívánjuk azt mástól elvitatni. Mi ott, ahol a sajtószabadságot a legtávolabbról megtámadva láttuk, mindig fölemeltük tiltakozó szavunkat és nem a magyar sajtó, hanem általában a sajtó szabadsága érdekében törtünk lándzsát. De amint nem tűnjük meg a sajtószabadság megtámadását a kormány által viszot nem tűrhetjük, hogy ezt a féltett, ápolts szabadságot maga a sajtó veszélyeztesse azzal, hogy alávalóan visszaélve. A sajtó szabadságával való visszaélés szintén megtámadás a sajtó szabadságának. És az izgatú szláv lapok visszaélnék e szabadságukkal.«

»Izgatnak, lázitanak a magyar állam-esszme, a magyar nemzetiség, a magyar haza ellen; izgatnak, lázítanak a törvény és a törvényes rend ellen; izgatnak, lázítanak az állami önállóság, az állam fenállása ellen. Ezt tünni nem szabad, ezt megtorolni kötelesség. Az evangélikus egyház megtette kötelességét; a kormány a sorát támogatni az egyházat jó törekveiben, hazafias igyekezetében, a kormányon a sor megbüntetni a gazokat, akik az állam és a nemzet ellen törnek, s akik ellen az evangélikus egyház tekintélyét, becsületét nemesen és erélyesen maga az egyház védi meg az autonómia által gyakorolt jogkörében. Az államon a sor a szláv sajtót megtanít a törvényes sajtószabadság tiszteletben tartására.«

Ezeket írja a »Függetlenség« Én pedig a következőket írtam, és pedig a pozsonyi esemény alkalmával:

»S minden az állam és társadalmi rend fontartására hivatott kormány szemé előtt ment vége. Tisza Kálmán, a belügyminiszter, ki mindenesetre a szigorubb kormányférfiak közé tartozik, s mint ilyen ismeretes, télen szemléltje vala ennek az egész veszedelmes játéknak, mert: a sajtó törvények megkövete tartották kezét! — Láttá a mint egy némely lap

az égő csóvát való dígyujtogatási szándékkal dobálta a puska poros hordóba és nem lehetett róla tennie, holott ezen gyujtogatásnak megakadályozása megakadályozott volna minden tüzet, kárt katonai intézkedések költségeit, elfogatásokat és elítélteket, a mely elítélteket pedig az a lázító és a legnagyobb igazságtalanság: hogy a legfőbb bűnösök-höz, nem lehet hozzá férni, a mennyiben az esküdtek szemita vagy antiszemita érzelmei háttározának és nem az igazság.«

»A mely sajtótörvények a kormányt nemcsak a hatalmi tulkapásokban, hanem az állam és társadalmi rend fontartásában is korlátozzák, okvetlenül hibásak, és nemcsak hogy célszerűtlenek, de károsak is. Mert a mely sajtó törvények nem engedik meg, hogy az előre látott és minden valószínűség mellett bekövetkező még pedig ki tudja hová fajulható bajnak eleje vétesse, hanem a kormányt a baj bekövetkezését minden körülmények között be kellett várni, mikor annak orvoslása, már csak vérontás, elcsukatások és itéletek, emberek szabadságának és életének árán eszközölhető, hát a mely sajtótörvény, halált, rendelenséget, fölforgatást hord méhében, az a törvény okvetlenül javításra, reformálásra várakozik, és pedig a terrorizmus-sal szemben a szabadságnak, a rend bontással szemben a rend fontartásának érdekében.«

Íme ezeket írtam én. A különbség tehát köztem és a »Függetlenség« közt csak az: hogy míg én a magyarországi sajtóban legyen az tot avagy magyar, megkülönböztetést az igazságszolgáltatás terén tenni nem akarok, addig a »Függetlenség« csak más szemében látja meg a szálkát, de a magában nem; s azt az izgatást, mely magyar nyelven történik okvetlenül, elnézetni kívánna.

Ez tehát az, a mit én régen megírtam, azaz: hogy a függetlenségi párt uralma, — zsarnok uralom lenne; mert íme ő már hozna törvényeket másokra, hanem bezzeg megkímélne magát, holott az izgatásoknak az országban a legnagyobb mestere ő. Igaz, hogy nem nemzetiségi téren, de néha épen oly veszedelmesen, mint amazok.

Ha tehát a sajtótörvényeket reformálni akarjuk: hát vagy úgy reformáljuk, hogy az osztó igazság minden állampolgárral szemben egyenlő mértékben használjon, vagy se-hogy.

— Tisza Kálmán kormányelnök Gesztről, hová családja körébe pár nap előtt utazott, mint értesülünk, ma reggel érkezett vissza a fővárosba.

— Taaffe gróf osztrák minisztr relnök a jövő hétfőn a delegatiók ülésére Budapestre érkezik.

Pauler-jubileum.

Tegnap volt 50 éve, hogy a budapesti egyetem Pauler Tivadart élete 16-ik évében bölcsészettudorrá avatta. Az igazságügyminiszterium tiszti kara nem mulasztotta el, hogy az érdemekben gazdag kormányférfi iránt ezen életében kétségen kívül emlékezetes napon tiszteletének kifejezést ne adjon; s hogy a nap megünneplése nem nagyobb arányokban történt, annak oka az, hogy e nap nem annyira Pauler Tivadar államhivatali, mint inkább tudományos pályájának ünnepe. Reggel 10^{1/2} órakor jelent meg a miniszter urnál az igazságügyminiszterium képviselőiben Kovács Kálmán, Zádor Gyula miniszteri tanácsosokból, Rónay János főszámtanácsos és Horvát István segédhivatali főigazgatóból álló küldöttség és Kovács Kálmán következő beszéd kíséretében nyújtotta át az igazságügyminiszterium személyzetének aláírásával ellátott díszes emlékalbumot.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes uram!

Excellentiádnak, mint a tudomány felkentjének 30 éves bölcsészettudori jubileuma megünnepléséhez az igazságügyminiszterium tisztikara is egy szerény emléklappal kívánván hozzájárulni, midőn ezt a miniszterium nevében átadni szerencsén van, kérjük Excellentiádat, méltóztassék azt, mint határtalan tisz-

tompa elcsüggedéséből. Urzi, hogy idegen szemek bámészkodva tekintenek reá. Idegenek ülnek mellette a kocsiiban. Egy kövér buzakereskedő megszólítja:

— Csak ilyen egyedül, szép kisasszony? A fiatal leánynak arcába szökik a vér s csaknem sirva fakad. A kövér zsidó megsajnálja.

— Nem akartam megbántani, kisasszony, — szól, gyémántgyűrűs, vasos ujait kiterjesztve, mint valami legezést, s mivel valószínűleg gyöngédséget akart kifejezni; — nem akartam semmi sértőt mondani. Kegyed még oly fiatal, oly nagyon fiatal. Nekem is két leányom van otthon, kegyeddel egykorak s a mint kegyedet nézem, kisasszony, ók jutnak eszembe. Száli, azt hiszem épen kegyeddel egykoru. Tizennyolcz éves lesz a jövő hónapban.

— En pedig három hete, hogy átléptem a tizennyolczat, — felelt Matild.

A kövér buzakereskedő bambán, de jóakarólag mosolyog.

— Lám, hogy eltaláltam! Tizennyolcz! És bizonyosan nem él már a mamája?

— Nem. Régóta nem él.

— Tudtam, azt is mindjárt tudtam, — bizonyitgató a kövér zsidó. — Ha mamája élne, bizonyosan nem hagyna egyedül utazni.

Ezalatt épen azon állomáshoz érkeztek, hol a vonat ebéd végett hosszabban megáll. A vezető kinyitották a kocsi ajtát s mint a raj tolongott ki a coupékból az utasok se-rege. A kövér ember kezét nyújtotta Matildnak, hogy lesegítse. Két középkorú hölgy a waggon tulsó szögletében gúnyosan biggyesztette föl ajkát s lenézőleg méregették savószintű szemekkel a fiatal leányt.

Matild észrevette s bíbor pirosság futott át újra arcán. Hidegen csaknem durván viszsautasította a kövér zsidó udvariasságát s hátrahúzódtott a coupé szögletébe.

Egyedül maradt. Arca, egész feje lán-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A nevelőnő.

(Elbeszélés.)

Vértési Arnoldtól.

I.

— Isten áldja meg, édes kisasszony! a jó isten áldja meg! — hangzék a szolgáló szava.

Ez volt az egyetlen bucsuszó, melyet az indulás percében hallott Matild. Ez volt az egyetlen személy, a ki elkísérte őt a vasúthoz.

A tantanak a feje fájt, nem jöhetett. A tantanak a feje fájt, valahányszor valami szokatlan dolog fordul elő, a mi őt kizavarja vagy kizavarni akarja rendes megszokott nyugalmából. Mon dieu, ki tehet róla, ha a tantanak oly gyöngék az idegei? A tante nem teheti ki magát semmi izgalomnak. Valóban nem teheti!

A mi Bálványdó bácsit illeti, az udvarias ember, s nagyon sajnálja, hogy hivatalos teendői nem engedik, hogy kedves unokahugát kikísérje. A tante sohajt. Igazán úgy el van foglalta férje, hogy szabad perczé sem marad.

Arra aztán Bálványdó ur is sohajt s be-kullog a szobájába, hol unalom és elkeseredés miatt körmeit rája s minden keze ügyébe eső legyet irtalmatlan a másvilágra küld.

A tisztelt ur szobájának ablaka az udvarra nyílik s a tante biztosítva van, hogy Bálványdó ur nem pislog ki a redőnyök közt a távozó leány után, a mit holmi léha nagybátyák megtesznek, főkép ha a feleségük tíz évvel idősebb, mint ők maguk.

Tíz évvel talán tizenkettővel is. Mi nem láttuk a Bálványdó keresztlevelet s ez a novella nem hivatalos okirat, hogy kerülhetlen pontosnak legyünk ilyen gyöngéd elnézésre méltán számítható ügyben is.

Egyébként akár hány éves volt Bálványdó, az mindegy, e tekintetben semmiféle plus vagy minus nem menti föl Bálványdó urat kötelezettsége alól, melyet az oltárnál ünnepelesen fogadott s melylyel sehogy sem fér össze, hogy törvényesen megeskett nejen kívül más női lény létezését is észrevegye a világon.

Bálványdó e tekintetben igyekszik megkönnyíteni férje helyzetét s eltávolítani tőle minden lehető kísértést. Különben is a derek asszonyságnak most jutott tudtára, hogy komolyan megfontolva, nem is való Matildnak itt tölteni hiába az időt.

Vannak ugyan, a kik azt állítják, hogy szegény Matild egyáltalán nem tölti hiába az időt s mos, vasal, varr, tisztogat és megkíméli Bálványdóét egy második cseléd tartásától. De Bálványdó maga, mint a leány nagyénje bizonyára legjobban képes megítélni, hogy Matild nem az ilyen közönséges munkákra van hivatva, hanem tért kell neki keresni, hol kifejthesse szellemi tehetségeit.

A tante maga jár utána, hogy helyet találjon neki valahol s erővel betuszkolják nevelőnőnek egy falusi családhoz. A szegény leány nem mond ellen, érzi, tudja, hogy néjének terhére van s megy, a hová küldik. Nem tesz néjének szemrehányást; hiszen arra leány, a kit irtalmasságból fogadtak a házhoz; de szíve mégis megtelik keserűséggel, midőn most kitaszítják s elbocsátják őt a nagy világba.

Eszebe jutnak az ígéretek, miket a tante tett neki egykor, hogy biztosítani akarja sorsát, hogy anyja helyett anyja fog lenni. Persze, hogy ez még akkor történt, mikor Bálványdó ur kipódrótt bajszával még nem jelent meg az öreg kisasszony láthatárán; mert mióta ez a nap megjelent, azóta minden egyéb elhomályosult mellette. Azóta a tante szívében nem jut többé parányi hely sem Matild számára, Bálványdó ur egészen betölti azt, a mi nem is csoda, ha természetes voltát tekintetbe veszi az ember.

Azóta a tante teljesen megváltozott s ösztönzerű ellenzenvet érez minden fiatal leány iránt. Matild eleinte nem bírta elképzelni, miért hidegedett meg iránta néje s nagyon elkeseredett. Később megtudta, s még jobban elkeseredett. Férjét feltűtötte. Ő tőle ezt az embert?

E keserű érzéssel szívében hagyja el a házat, mely második szülői háza volt. Bálványdó ur kidülledő birka szemével lopva egy pillantást vet a leányra, mintha mondani akarná: hej, ne volna csak ez a sárkány feleségem!

Arra a pillantásra a leány elfordítja fejét s magába fojtja a megvető szót, mely már ajkán lebeg.

Bálványdó gyanakodva tekint egyikről a másikra. Milyen jó, hogy a leány nemokára ötven mértőldnyi távolságban lesz, az ország tulsó végén. Hogy mi történik aztán tovább a fiatal leánnyal, az már nem Bálványdó gondja. Mindenki saját szerencséjének kovácsa.

Ugyanez a gondolat villan át a fiatal leány agyán, midőn fölzáll a vasuti kocsi. Néje eleget emlegette az utóbbi napokban ezt a közmondást. De Matild nem talál semmi biztosítót a rideg szavakban s a mint most egyedül marad a lármas tolongó idegen tömeg közt végtelen elcsüggedés és félelem vesz rajta erőt.

Ugy érzi, mintha szíve szakadna meg, a mint a vonat tova robot s eltűnnek a távol szürke ködében a házak, aztán a tornyok ismeretlen vidékek jönnek, szántóföldek, mint sűrűn egymás mellé rakott, hosszú keskeny szalagok, majd zöldek, majd vérpírosak a sok pipacstól, vagy tarkák a közbe vegyült buza- virágoktól, erdős halmok, apró falucskák, melyeknek szalmafödelei átkandikálnak az akác-fák lombjai közt. Mind gyorsan tova fut s pillanatról pillanatra új kép jelenik meg a káprázó szem előtt.

A tarkaság kábit, a változatosság szórakoztat; a levert lélek lassankint fölemelkedik

teletünk és szeretetünk zálogát kégyesen fogadni azon igaz szívűből eredő óhajátunkkal, hogy az isteni gondviselés Excellenciádat, mint a tudomány egyik világító oszlopát, az emberiség és édes hazánk javára, még sokáig éltesse.

A miniszter meghatóan válaszolva, köszönetet mondott a miniszterium figyelméért. Az átnyújtott emlékművön kék zománcz-csal s aranyozott díszítéssel ellátott fehér chagrinbőrbe van kötve. Középen kék zománcz-csal díszített medaillonba van véve az ünneplélt monogramja. Belül piros moire antique selyemmel van borítva.

Magyarország ezredéves jubileuma.

Magyarország ezredéves jubileuma tárgyában a vallás és közoktatásiügyi m. k. miniszter a magyar tudományos akadémiának elnökéhez a következő átiratot intézte:

A magyar nemzet Európában megtelepülésének s államalkotásának ezredéves betöltéséhez közeledik.

A közértelem ismételve és hangosan nyilvánította a nemzet millióinak szívében élő kívánságot, hogy az ezredéves évfordulót a nemzet magához méltó ünnepelje meg. E kívánság teljesen jogosult. Nemzetek nem csak kenyérről élnek, hanem élnek eszmékből és lelkesedésből is, melylyel multjok nagysága és küzdelmei emlékeiből erőt merítenek a jelen gondjaira és a jövőd virágzóbbá tételére.

A magyar nemzetnek is van mire emlékezni és miért lelkesedni multjában s szükség van arra, hogy állami élete második ezredévet újult erővel s multjából merített lelkesedéssel és önbizalommal kezdje meg.

A kormány melyet a koronás királynak és a nemzet képviselőinek bizalma ez idő szerint az ország ügyei vezetésének élére állított, át van hatva a nemzeti törekvés jogultságának érzetétől és örömmel és az egész nemzet támogatása iránti biztos hittel áll a mozgalom élére, mely Magyarország ezredéves állami létének méltó megünneplését kívánja.

Az első kérdés, mely ez ünnepelt illetőleg fölmerül — mielőtt annak mikéntje iránt illetékes tényezők határozásának — a tudománytól várja végleges megoldását; az időpont illetőleg az év szabatos meghatározása, t. i. melyben a magyarok mári hazájukban megtelepedtek és ezt őseik örökeiké birtokba véve, itt államot alapítottak. A történettudósok, ha nem nagy eltéréssel is, különböző nézeteket vitatnak még ez iránt. A különböző nézetek megjavítása, ha lehet egyeztetése, mindenesetre a kérdés eldöntése s az iránti megállapodás kimondása nézetem szerint a magyar tudományos akadémiát illeti; s itt az idő, hogy e részben e legilletékesebb tudományos testület a maga utolsó és döntő szavát kimondja.

Eelkérem azért Nagyméltóságodat, méltóztatassék fölívni az akadémiát, hogy az illető osztály s a történelmi bizottság közvetítésével esetleg egy külön e célra a legilletékesebb szakutódokból alakítandó bizottság kinevezésével a kérdés végleges eldöntését előkészíteni, s a magyarok bejövételének és államalapításának időpontját, illetőleg évét meghatározni, az eredményt pedig velem mielőbb tudatni sziveskedjék.

Az akadémia e még ma is függő kérdésnek szabatos és végleges eldöntésével nem a legkisebb szolgálatot teend a történelmi tudományoknak s a nemzeti öntudat emelésének eddig is tett szolgálatai között. Fogadjja stb. Trefort Ágoston.

Az amerikai magyarok.

Dr. Szabó József egyetemi tanár igen érdekes felolvasást tartott a földrajzi társaság legutóbbi ülésén amerikai utjáról, honnan nemrég tért vissza.

Legérdekesebb része volt a felolvasásnak az amerikai magyarokról szóló. Magyarország Törökországon kívül a legkevesebb kivándorlót szolgáltatja, s mégis, mint Richard New-Yorki bankháza kimutatta a felolvasónak, milliókra megy a Magyarországra küldött összeg. Csak a bankház utján elszámítás által 1882. január elejétől szeptember végéig 615,000 firt küldött Magyarországra. Az összes küldeményt évente több, mint egy millióra kell becsülni. Egész Európában pedig mintegy 125 millió firt vándorol át Amerikából.

Az észak amerikai államokban Kossuth neve még mindig élénk emlékezetben van. Szónokait nem tudják elfeledni a Yankeeek. Van Kossuthváros, Kossuthbánya, Kossuth-malom stb. Buda van három, ezek közül kettő csinos város, a legújabb pedig egy szemmalom s egy deszkakerítés. De azért már benne van a Földerdőben.

Sajnálattal tapasztalta a felolvasó, hogy a magyarság kezd beleolvadni az angolba. Beszélte egy Haraszthy Árpád nevű urral, a ki egy szót sem tudott magyarul, az apja tősgyökeres magyar ember volt, ki először temelt bort Californiában látott egy fotografus czégtáblát, melyen e név volt: Kemény. Közlebről visz álva, előtte kis betűvel írva e három betű állott: Kees A boldogtalan praedikátumnak vette.

Magyar czéget, nevet többet talált, de mindenütt tapasztalta, hogy az illetők elangolosodnak. San Franciscóban száz magyar is van, akik magyar együletet is alakítottak. Szabó meglátogatta az egylet elnökét: Fiala urat, de nem találta otthon Egy pár óra múlva a következő levelet kapta Fialától.

„Szabó Esquire. Tisztelt ur: Reicived only of 11 o'clock your kind communication letter, wil call again wilcome 3--4 P. M.

Igazsán nagyon Saynalom tisztelett barátja J. Fiala.”

E Fiala forradalom alatt honvédelezredes volt, Fehértemplomnál vitézül viselte magát s Kis-Ázsiában Bem adójának volt. Altalában a magyar egyletek tagjai közül kevesen tudnak magyarul s csak a titkártól kívánják meg, hogy értesse nyelvünket.

A legveszedelmesebb baj.

Az amerikai verseny és a magyar mezőgazdaság.

(Irta: Szathmáry György)

Németországban, Ausztriában, már a mult évtized elején élénken foglalkoztak az európai gabonakereskedelmet fenyegető veszszel.

Amerika megmérhetetlen termékenysége és szállitásának olcsósága következtében oly arakon importálja a búzát, mely áron nekünk lehetetlen azt előállítanunk. Az amerikai Egyesült-Államokban óriási területek vannak, melyek még csak most kerülnek művelés alá. A művelés alatt levő föld még száz és rendkívül termékeny. Amerikában mindig nagyobb elterjedést nyer a gép s így olcsóbb lesz a munkadíj. A technika és a verseny lehetővé teszi, hogy a szállítás is olcsóbbodjék. Mindezekhez járul még, hogy Canada is föllep, ez óriási angol birtok, melynek területe 9 millió négyszög kilométer, tehát 14-szer nagyobb mint Ausztria Magyarországa, Canadának már is művelés alatt levő búzaföldje 256 millió hektár, míg Oroszországban 109, Ausztria-Magyarországban 38,6, Franciaországban 36,

kor egy csengő férfias hang, Matild háta mögött.

Magas, barna fiatal ember lépett ki az állomás épületből; kissé megemeltette kalapját s megkínálta kocsiával Matildot.

— Nagyon fogok örülni, ha szolgálatára lehetek, — téve hozzá udvariasan ugyan, de némileg leereszkedőleg.

— Köszönöm, — szól Matild zavartan; — de hiszen én nem Alvégre szándékoztam.

— Nem, — viszonzá a fiatal ember; — de minthogy a kocsi, melyre kegyed várt, nem érkezett meg, tehetek egy kis kerülőt Alvég felé. Csak egy órát vesztel vele az utban s egy órát nyerek a kegyed társaságában.

A bók csak úgy könnyen, gavallérosan volt oda dova. Matild elpirult s ma másodszer toltult szemébe a könyek. Lealázottságának, elhagyatottságának érzete újra erőt vett rajta. A savanyuarczu vén hölgyek hintójából még egy metsző pillantás szállt felé. A fiatal leány jól látta. Habaova, csaknem remegve állt ott, tekintetét nyugtalan jártatva körül.

— Siessünk, kjsasszony, — sürgette a fiatal ember s hangja csaknem parancsolólag hangzott; — másképp könnyen utólerhet a zivatár.

A leány egy percig szótlan állt; ugy rémlett neki, mintha még mindig látná a gunyos arczokat, bár a hintó már elrobbogott a vén hölgyekkel.

— Oh, én nem félek a zivatartól! — szólta aztán keserűen.

Megfordult s a parasztszekerek felé tartott.

A magas fiatal ember elálta utját.

— Ugy? tehát tölem jobban fél mint a zivatartól? — szólta kacagva.

— Eresszen, uram! — viszonzá a leány félíg boszusan, félíg könyörögve.

A fiatal férfi kissé elkomolyodott s már nem az előbbi trefás hangon szólta:

— Ha a paraszt szekerek valamelyikén

Németországban 32, Angliában és Irlandban 19,3 stb. millió hektár búzaföld van művelés alatt; Ebből láthatóan lehet, hogy már a termelés mennyiségével mily óriási nyomást fejt ki Európára Amerikára.

A bevezető rész után Szathmáry külön tárgyalja az amerikai Egyesült-Államok, azután Magyarország mezőgazdasági viszonyait.

Amerikába az utóbbi hatvan év alatt több mint tíz millió ember vándorolt ki. E munkás kezek tevékenysége nagyon hamar érezhetővé vált. Az Unio 3-6 frójával adja a letelepedőknek a föld holdját. A kormányon kívül még a vasutársulatok is ily olcsón adják el azokat a telkeket, melyeket szubvenció gyanánt kaptak. A kormány és a vasutak által történt eladások mennyisége 1875-ben 3,2 millió hold volt. Egyegy farmot 112 holddal számítva nem kevesebb mint 47,000 kisbirtok keletkezett. A legfontosabb gabona terület az Alleghany-hegységtől nyugotra Chinnesotán, Jován és Dakotán keresztül a felső Missisipi völgyig terjed és 600 millió holdat foglal magában. Északi és északnyugoti részében buza, délen és délkeleten kukorica terem, mi az óriási állattenyésztésnek képezi alapját. Többnyire kisbirtokok vannak e területen, de régebbi időből még hatalmas latifundiumok is vannak, melyeknek az eke egy vonalban 36 kilométernyire halad s a rendeletkel telefonon adhatók ki. Dr. Glenn, a híres „buza király“ 150,000 holdon csak búzát termel s külön hajórája van, mely a búzát Angliába szállítja.

Nagy seítségére van a termelőnek a folyton terjedő vasut-hálózat. A vasut veszi át a gazda terményét és szállítja olcsón a tengerpartig, hol óriási elevátoraival a tengeri hajókra rakja.

Amerika nagy súlyt fektet a vízi utak, mint olcsóbb közlekedési eszközök szaporítására, melyek fontosságát Turr tabornok már régóta — eddig — hiába — hangsúlyozta. Most azon vannak, hogy ama csatornákat, melyek a Niagara zuhatagot megkerülik, úgy helyeszzék, hogy 3000 tonnás hajók a nagy tavakon át Montrealig juthassanak, s így a gabonát minden atrakadás nélkül egyenesen Londonba vagy Liverpoolba szállítsák. A Missisipin és mellékfolyóin 1100 gőzös és 850 tutaj, a nagy tavakon 900 gőzös és 1800 vitorlás közeveti a forgalmat. A vasutak ugy vannak elrendezve, hogy kiegészítik a vízi és csatornai utakat. 1870-ben még csak 85138 kilométer volt a vasutak hossza, 1880-ban már 149,630 kilométer, míg az összes európai vasutak hossza 162,900 kilométer.

A tarifa kérdés terén is roppant haladás észlelhető. A vasutak ezeltől kizsákmányolták a szállítókat, de a gazdasági egyletek hatalmas mozgalma, támogatva a törvényhozás által, megszüntette a vasutak monopóliumát. Egy tonnának egy kilométerre való szállításának díja 1860-ban 2,9 krajczár volt aranyban, 1878-ban már 1,2 krajczár. Nyáron, mikor a víziutak használatok, a vasutak ismét leszállítják díjteteleiket. Így p. o. 1878-ban Chicagótól New-Yorkig egy tonna szállítása kilométerenként 0,3 krajczárba került, a mi Európában hallatlan. A termelési és szállítási költségek alacsonyúsága lehetővé teszi, hogy Londonban már 7 és fél-8 arany forinton lehet az amerikai búzát eladni s dr. Meyer R. azt mondja, hogy Európának 2-5 év múlva az atlanti kikötőkben métermázsánként 5-7 aranyforint buzaárakkal kell majd számolnia.

Az amerikai buza kivitele 1850-ben 217000 mm. volt, a kukoricza 1,681,000, 1881-ben a buza kivitel már 40,800,000 mm., a kukoricza 23,700,000 mm-árára rugott. A buza kivitel tehát 1850-től 1880-ig 19152 százalékkal, a kukoriczakivitel 1385 százalékkal emelkedett, míg monarchiánkban egyre fogyott,

egy becsületes, vagy csak olyan a milyen ernyő is volna, talán azt mondanám: igaza van kegyednek. De ha utban találja a záporosó, hol keres kegyed menedékét?

Matild felelni akart, de a fiatal ember megelőzte s hideg nyugodt hangon folytatta: — A helyzet nem olyan, hogy kegyed válogathatna. Ez az egy fődleges kocsi van itt s ez az enyém. Egyébként legyen nyugodt, magányosan fog utazni így is. Én a kocsis mellett foglalok helyet.

— Nem, semmi esetre! — tiltakozott Matild.

Hanem a mint e szavakat kiejtette, rögtön elpirult. Zavara tetőpontra hágott s valóban nem tudta, mit tegyen vagy mit mondjon. — Azt hiszem, meg kell érkezni a kocsinak, mely értem jön s addig majd itt várok, — szólta szorongva, mintegy menekülő utat keresve.

— Nem, kegyed nem maradhat itt, — viszonzá a férfi inkább szárazan, mint nyájasan. — Nemsokára beesteledik. A várótermet éjjelre bezárják, mert reggel nem jön már vonat. A faluban nincs vendéglő. Látja kegyed, hogy nincs más választása, mint felülni. Kinyitotta a kocsi ajtaját s csaknem erőszakkal beemelte a habozó, megdöbbent fiatal leányt; aztán becsapta a kocsi ajtaját, felugrott a bakra a kocsis mellé s kezébe fogta a gyeplőt.

A következő pillanatban elindult a kocsi, mielőtt az ifjú leány sajátképp magához tért volna, megdöbbenésből.

Közelebb kezdett dörogni az ég, mind egyre erősebben, mindgyere sürűben, cikázó villámok futottak át a besötétt láthatáron s vaskes esőcseppek csapkodtak a kocsi födelére.

Matild a fiatal emberre gondolt, a ki kinn ül, kitéve a közelgő zivatár dühöngésének — és ő miatta.

Az ifjú leány szive elérékenyült s bár még most som bírt menekülni némi félelem és

míg 1868-ban 5,852,000 mm. volt, 1881-ben csak 2,941,000 mm-áza.

Az előtt remélhették, hogy a mit vesztettünk a vámon, megnyerjük a révén; lisztvitelünk pótolja a gabonakivitel veszteségét. Amerika azonban már lisztet is produkál s a minapolisi malmok meghaladják Budapestet. Az amerikai verseny Angliában legelőbb az alsó fajokat ragadta magához s most mi csak is az első minőségűket exportálhatjuk. De az amerikaiak az elsőrendű lisztet is utánozni törekednek és semmi kétség benne, hogy e téren is élénk fognak vágni. Szintugy áll a dolog a szeszszel és a hussal. Az Egyesült-Államok hatalmas marhatenyésztést üznek, 1870-ban volt 10 12¹/₂ millió, szarvasmarha 34 millió, juh 40 millió. 1880-ban a kivitt marha értéke 31,72 millió arany forint értékű volt. Az amerikai pácztól hús, zsír és szalonna tönkerejtással fenyegeti a mi állattenyésztésünket. Nevezetesen a zsír saját földünkön képez már veszedelmes konkurrenzt. — Amerikából 1880-ban szalonna és sonka 101 millió forint értékű, disznózsír 55 millió értékű vitetett ki. Egyedül Angolországba 100 millió értékű sertés hús és szalonna kerül. Ez utolsó években a friss hús szállítása is jelentékenyen gyarapodott, 1879-ben már 195,390 métermázsát tett. Ily arányban növekedett a vaj és sajt meg a gyümölcskivitel. 1876-ban 1,100,000 hektáryai terület volt beültetve gyümölcsfával és szőlővel. Ez évben 112 millió almát, 282 millió körtefát, 112,2 millió barackfát és 141,2 millió szőlőtököt számláltak az Unióban. A gyümölcs a tenyésztőknek 276,4 millió firt jövedelmet hajtott.

Mily szám ez a mi törpe gyümölcsstermelésünkkel szemben, mely nálunk oly könnyelműen el van hanyagolva, hogy a belföldi fogyasztást sem képes kielégíteni!

Érdekes adatokat tartalmaz továbbá a röpirat az Egyesült-Államokban fizetett munkabérekéről, a pénzügyről, kereskedelemről; taglalja az amerikai verseny visszahatását monarchiánkra. Első sorban az által árt az amerikai verseny, hogy nagy mértékben befolyással levén a szomszéd államok piacára, onnan részben kiszorított bennünket, más felől pedig némely állam kereskedelmi politikájának oly irányt adott, mely reánk nézve felelté káros. Részletes adatokkal támogatja ennek igazságát, kimutatva buza, liszt- és marhákivitelünk csökkenését. Németország, főpácunkunk 1880-ban több amerikai gabonát fogyasztott, mint monarchiánkban; lisztkivitelünk 1878. óta több mint 100 perczent csökkent; az amerikai szesz elkerült Svájcba, Konstantinápolyba, sőt Triestbe és Fiuméba is; marhákivitelünk 1880-ig 34-6 millióval csökkent.

Eddig az első rész. A második részben összehasonlítás végett a Magyarország mezőgazdasági viszonyairól szóló adatokat állítja össze.

Csak néhány pontban ismertetjük. Elég szomorúak, hogy gyorsan siessünk végig a számokon, de nagyon is fontosak arra, hogy csak felületesen érintsük, azért kellőleg nem is lehet itt kit-rjeszkednünk ez adatokra, hanem a nevezett könyvrve utaljuk az érdeklődőt.

Külterjedtség tekintetében 1870. óta 300 ezer hektárral gyarapodott a buza termelés. A termelésben azonban rendkívül nagy a hullámozás és a bizonytalanság. A tapasztalás azt bizonyítja, hogy mennél nagyobb területet aratunk le, annál kisebb a termés. Ily állapotok között a gazdáknak tönkre kell mennie, kivált mikor ezzel szemben az amerikai verseny kettőzetett léptekkel hódít, nem tekintve azt, hogy az orosz és indiai buza termelés is évenként növekszik és szorít bennünket.

Nálunk a termelés drága, a termés átlag

aggódástól, de halálal telt el az iránt, ki oly gyöngéd figyelmet tanusított iránta.

III.

A zivatár egyébként nem ment túl a pusztai ijesztgetésen; nemsokára megint gyöngyölni kezdett a mennydörgés, ritkábban cseperegtek az eső szemek; a szél sebesen futta odább a szétszakaadó felhőket. A förgöget elhúzódt.

A láthatár kissé kivilagosodott, aztán ismét homályosodni kezdett. Itt volt már az esti szürkület.

E félhomályban érkezett meg kocsi Alvégre Dobokayek udvarában.

Egy csoport házörző komondor és vadász-kutya fogta körül a kocsit. Az ugatás, vinyogás közé pár nyers szitok s egy karikás ostar pattogása vegyült.

Arra aztán megriadtak az ebek s csak az egymást „szervusz“ szóval fogadó férfiak zajos párbeszéde hallatszott.

— Vendéget hoztam nektek, — kiáltott az, a ki a bakról leugrott.

S az udvarban állók visszakialtottak: — Ej ha! lássuk!

— Csinján, fiuk! — kiáltott megint, a ki a bakról leszállt.

Míg a másik kettő, kik amannál jóval fiatalabbak voltak s alig lehetek tízennyolczhusz évesnél idősebbek, kíváncsian oda jött a kocsi ajtajához.

Kövér, izmos két nagy kamazs volt, az egyik pelyhedző szakállal s betykén felunkorított kis bajusszal, a másik még sima állal.

Bebámultak a kocsi s alkalmasint tudták, hogy az a hölgy, a ki benn ül, csak a nevelőnő lesz, mert nem igen siettek valami nagy szolgálatkészséggel kiemelni őt s hagyták magukat megelőzni ama fiatal férfi által, a ki idáig hozta a nevelőnőt.

(Folyt. köv.)

csekély. Mirem egy hártriában 12. Hol-landiában 26, Fr-egyedül áll. Evenkint 2. ha csak egy kint többet hárommal, tal több jö

Jól m-öszön, m-rább térjün-dalkodásra

De a lag hat kiv-ban, meg a kimerítően

Kedv-hozatal meg-forgalma vez-frt, kukoric-galma buzá-9.803,420 f

mm. orosz-Megd-állományun-ellenben fo-juh 4.508,5

Ismer-s gyümölc-s karolásra kereskedel-nulságos a alakba öltö- ket naponk-hárítására gyors és ki

— E- doni tudós- Anglia bele-fejezett am- és Francia-pénzügyi e-mak által-g helyettesít- inkább Sir- resni, a ki- a mely F- sérti.

— M- bofgár feje- Rómániába, betegesen fe- rályt is me- szerb király- Belgrádban

— A- ges valisz- tgy minisz- erre a lépé- beszédének mert ugy t- erélyesen n- vábbá Taja- niszterre v- iránti kímé-

(Sz. L- kiválóan ke- király l- Megle- ban elmon- egyetlen le- atja egy k- ben, — vír- nyének köze- lett igyeksz- zsolni. A le- mit szemé- hatványozva- dolgokat ne- tudomást ny-

Két lo- talál a vak- hangjával f- más, mint V- mekkorában- dovai orvos- méről, s a l-

Neha- vitázni a da- helyen költ- nem képes k- lassu vontá- Így p. az á- arról lesz- végig hallga-

A dara- a magyartal- Az elő- pán D a n c- azok a kik- keretből jöt- E dar- fér j a z- k előadásb- k. a igyek- éneket és ja-

— Ar- tegnapelött- tók a fővárc- óta szenved- pokban baja- matlanság é-

vesztet-
szivite-
et. Ame-
s a mi-
stet. Az
az alsó
ak is az
az eme-
ni tőre-
e téren
dolog a
amokban
780-ban
millió,
értéke
Az ame-
rejtás-
t. Neve-
nár ve-
1880-
t érte-
tett ki.
értékü
évek-
nyeken
terma-
váj és
100,000
csfával
almafát,
cackfát
z Unió-
t millió

sterme-
dönnye-
ldi fo-
ábbá a
t mun-
lemlől;
sát mo-
z az ame-
folyás-
ra, on-
s felől
kájának
tte ká-
ik igaz-
akivite-
aczkunk
asztott,
1878.
nt; az
antán-
marha-
nt.
ésben
mező-
állítja

Elég
gig a
hogy
nem
a, ha-
érdek-

ta 300
lés. A
ullám
z bi-
t ara-
apok
kivált
tettöz-
hogy
enkint

s átlag

ki oly

puszta
i kez-
lek az
ább a
ódott.

an is-
az esti

si Al-

adás-
nyo-
ostor

csak
érfiak

áltott

k:

int, a

jóval

volcz-

ótt a

lt, az

lkun-

sima

tud-

sak a

alami

nagy-

csekély. Míg nálunk átlag 9.46 hektoliter te-
rem egy hektáron, a mostohább talaju Ausz-
triában 12.72, Amerikában 12, Belgiumban 22,
Hollandiában 26, Württembergben 29, Angliá-
ban 26, Franciaországban 14.52, Oroszország
egyedül áll mögöttünk 7 és fél hektoliterrel.
Ezenkívül 2 1/2 millió hektárral aratunk búzát;
ha csak egy hektoliterrel termelnék holdan-
kint többet, 18 millióval, ha kettővel 36, ha
hárommal, mint Ausztriában, 54 millió forint-
tal több jövedelmünk lenne.

Jól mondja a rópirat szerzője: „Mennyi
osztón, mennyi ok arra nézve, hogy mihama-
rább térjünk át egész erővel az okszerű gaz-
dálkodásra!”

De a szállítási díjak magassága is gátöl-
lag hat kivételünkre, s ez a kérdés lapjaink-
ban, meg a közlekedésügyben tartott enquenten
kimerítően tárgyalatott.

Kedvezőtlen ránk nézve a kivétel és be-
hozatal mérlege. Tengeri kikötőink kiviteli
forgalma volt 1871—1879-ig buzában 2 151,361
frt, kukoriczában 2,515,576 frt, beviteli for-
galma buzában 15,428,745 frt, kukoriczában
9,803,420 frt. A fumei gőzmalom is 180,344
mm. oroszországi búzát őrölt.

Megdöbbentő állattenyésztésünk csökke-
nése. 1870. óta 1880-ig egyedül szarvasmarha
állományunk gyarapodott 100,638 darabbal,
ellenben fogyott: a ló 144, kecske 232,890,
juh 4,508,577 darabbal.

Ismerteti ezután a rópirat borászatainkat
s gyümölcstermesztésünket; ezek nagyobb fel-
karolására buzdítva, ismerteti végül általában
kereskedelmi és pénzügyi viszonyainkat. Tan-
ulságos a könyv, megerősítése, határozottabb
alakba öltöztetése a számtalan jóslatnak, melyek
naponként hallunk hangoztatni, melyek el-
hárítására csak egy eszköz van: a céltudatos,
gyors és kitartó munka.

Külföld.

— **Európai ellenőrzés Egyiptomban.** Lon-
doni tudósítások valószínűnek jelentik, hogy
Anglia beleegyezik a többi hatalmak által ki-
fejezett amaz óhajátba, hogy az eddigi Anglia
és Franciaország által közösen gyakorolt
pénzügyi ellenőrzés az összes európai hatal-
mak által gyakorlandó ellenőrzés egy nemével
helyettesítessék. — E hajlandóság okát leg-
inkább Sir Charles Dilke befolyásában kell ke-
resni, a ki teljes erejével oly politikát ajánl,
a mely Franciaország érdekeinek nem sérti.

— **Milán szerb király** Ruscukból, hol a
bőlgár fejedelmével volt látogatáson, elindult
Rómánia, a hol nemcsak Tekucsban sulyos
betegesen fekvő nagyanyját, hanem a román ki-
rályt is megfogja látogatni Bukarestben. A
szerb királyt október 24-ére várják vissza
Belgrádba.

— **Az olasz kormány** kebelében részle-
ges válság van készülöben. Zanardelli igazsá-
gügyminiszter ugyanis lemondani szándékozik;
erre a lépésre hirszerint Depretis stradellai
beszédének olvasása után határozta magát,
mert úgy találta, hogy a kormányelnök nagyon
erélyesen nyilatkozott a radikális ellen, to-
vább Tajani megdicséresében igazságügymi-
niszterre való leleplezett kandidálást s maga
iránti kimeletlenséget lát.

Színház.

(Sz. L.) Szerdán a német színpadok egyik
kiválóan kedvelt repertoír darabja a „René
király leánya” került színpadra.

Meglehetősen vékony cselekvénye pár szó-
ban elmondható. René király (Benedek),
egyetlen leánya Jolantha (Dancz N.) világtalan,
atyja egy kopár szirték közé rejtett kies völgy-
ben, — virágok, dalos madarak, exotikus nö-
vények között — két hű szolga odaadása mel-
lett igyekszik ifjú életét örvedetessé vára-
zsolni. A leánya így nő fel — s a fény, a
mit szeméből a teremő megtagadott, lelkeben
hatványozva tüdőklit. mert bár a körülte eső
dolgokat nem látja, lelki szemével mindenről
tudomást nyer.

Két lovag a hegyek között bolyongva, rá-
talál a vak leánykára, s az egyik, szivhez szóló
hangjával felkelti a leányka vonalmát, ki nem
más, mint Vaudemont Tristan, kivel már gyer-
mekkorában eljegyezték. E közben egy cor-
dovai orvos leveszi a homályt a leányka szem-
méről, s a két szerető sziv egyesül.

Néhány érdekes helyzetet nem lehet el-
vitatni a darabtól valamint nyelvezete is több
helyen költői; nagyobb érdeklődést azonban
nem képes kelteni. Tulságos sentimentalismusa,
lassu vontatott menete akadályozzák ebben.
Igy p. az egész első felvonásban folytonosan
arról beszélnek hogy Jolanthavak — a mit
végig hallgatni nagy türelem kell.

A darab fordítása igen gyarló s hemzseg
a magyartalanságoktól.

Az előadás maga is vontatott volt, s csu-
pán Dancz és Nina és Somló Sándor voltak
azok a kik az egészben véve felette unalmas
keretből jótékonyan váltak ki.

E darabot Offenbach régi operettje „A
férj az ajtó előtt” követte meglehetősen
jó előadásban. Cserváry és Vadnay
k. a. igyekeztek feledtetni Ercezy gyenge
énekét és játékát.

Napi hírek.

— **Arany János** egészségi állapotáról
tegnapelőtt és tegnap agasztó hírek kering-
tek a fővárosban. A nemzet nagy költője évek
óta szenved máj- és vesebetegségek; utóbbi na-
pokban baja súlyosult s néhány nap óta ál-
matlanság és kínos köhögés járulván hozzá,

ereje gyors hanyatlásnak indult. Örömmel je-
lenthetjük azonban, hogy e hírek tulságosak
voltak s a drága beteg egészségi állapota ha-
tározottan jobbra fordult, úgy hogy most már
régóta nélkülözött pipáját is élvezhette. Az
egész nemzet osztatlan szeretete és tisztelete
aggódó figyelemmel kíséri legnagyobb elő-
kö tőjének egészségi állapotát.

— **Petőfi a lengyeleknél.** A leMBERGI
„Dziennik Polski” meleg hangon irt tárczát
hoz a Petőfi-szobor leleplezése alkalmából, a
nagy költő életét és működését ismertette. A
tárczairó mély sajnálattal fejezi ki a felett,
hogy a lengyelek között nem találkozott senki,
ki Petőfi műveiből legalább egy kisebb műze-
tet fordított volna.

— **Tisztelgés az új honvédelmi minisz-
ternél.** Váczirol, melyet Ráday gról a mult or-
szággyűlésen képviselt, folyó hó 24-én kedden
egy nagyobb 35 tagu köldöttség fog tiszte-
legni az új honvédelmi miniszternél, udvözöl-
vén őt kinovetetése alkalmából. A köldöttség
vezetője Virter Bertalan cz. püspök lesz, tag-
jai között lesznek Benkár Dénes, Seredy Gé a
és Udvardy János.

— **A Tisza áradása** Szegedről írják:
A tiszai építkezésekre, de különösen a rak-
partira nézve leverő hirt hozott a sűrgöny a
felső Tiszáról. Jeleutik, hogy a Tisza folyó
Tokajnál egyszerre oly rohamosan nőtt, hogy
estig két méternyi volt az áradás.

— **Mai számunk** hirdetései rovatában a
Csanak József ur által ajánlott császár-olajra
különösen felhívjuk t olvasóink figyelmét, mint
a melynek használatánál ennek magas gyufoka
által a robbanás teljesen ki van zárva. — A
hozzánk beküldött körlevél szerint Dr. Jauke
német állami vegyésznek a császár-olaj és a
közönséges amerikai petroleummal tett kísér-
letei a következő eredményt mutatják: Császár-
olaj világító képessége 8,25 gyertya
erejű, fogyasztás óránként 33,5 gramm. A me-
rikai Standard White Petroleum
világító képessége 6,20 gyertya erejű, fogyasztás
óránként 40 gramm. A császár-olaj vilá-
gító ereje tehát 25%-kal nagyobb, az elége-
se 16%-kal kisebb levén az amer. petroleummal
összesen körülbelül 41% esik a császár-olaj
javára.

— **Theatertély** lesz ma a Bikakévházban
s a Magyarai testvérek zenekara fog játszani.

— **Az excelszárné gazdagsága.** III.
Napoleon özvegyének vagyoni helyzetéről egy
bozapartista lap meglehetősen érdekes adato-
kat közöl. Van Eugeniének három háza a Rue
de l'Elyseében, mintegy 2 millió 600,000 frank
értékben, de két millió (ezzel); két háza a
Rue d'Alban, melyeket 900,000 frankra be-
csülnék, de melyre szintén előlegezett már a
Credít Foncier 800,000 frankot; a de la
joucherei birtok 600,000 frankot ér, de már
egy millióval meg van terhelve; pyrenaei Ar-
nost-birtok értéke 120,000 frank, a biarizti
egy millió frank. Eugenieé továbbá a marselli
császári palota, mely 1.658,000 frankra va-
becsülve, s csak nemrég kepezte pór tárgyát,
egy száló a Rue de Courceleben és egy vichy
kastély. Van azoufelül 75,000 livre évi jöve-
delme.

— **Szerkesztőségi csöndelet Amerikában.**
Philadelphaiából e hó 15-iki kelettel a követ-
kezőket írják: „Mr. John Cockrill, a St-Louis-
ban megjelenő „Post Despatches” szerkesztője
előtte Slayback ezredet, a ki a politikai köz-
életben kiváló szerepet játszott. Slayback egy
politikai gyűlésen ócsárolta az említett lapot,
a mely viszont őt támadta meg, mire Slayback
egy barátja kíséretében megjelent a szerkesz-
tőségben, s a szitok visszavonását követ lte.
Heves vita támadt köztük, mire mindketten
elővették revolvereiket. Slaybackot olyan
serecsentlenül találta el a szerkesztő golyója,
hogy három perc alatt meghalt.

— **A zsebében hordja az újat.** Povarni
Ferencz a Neuschloss-fele Parket gyárban al-
kalmazva volt 12 é. lakatosnak tegnapel. dében
bekötött kézzel megjelent a Rókus-kórház fel-
vételi irodájában, a legnagyobb hidegvérrel a
zsebébe nyult, onnét jobb kezének mutató új-
ját kivette és előadta, hogy a gyárban elhe-
lyezett czirkulárgép az újját kitepte. A vaster-
mesztő gyermeket ápolás alá vettek.

— **Merész lopás egy bécsi szállóban** A
„Meisl und Schardin” című bécsi szállóban
egy elegáns fiatal ember vonta magára a kapu
figyelmét. A fiatal ember a lépcsőkön le-
felé jött, a kapus pedig nem emlekezett róla,
mikor lépett be a szállóba. Kérdőre vonat-
ván, a fiatal ember sut'ogó, bizalmas hangon
adta tudtára, hogy neki kalandja volt a 3. sz.
a. lakó hűgygyel. A portásnak dolga akadt,
azonban mégis gyanakodván, egy szolgát bi-
zozott meg, hogy kérdezze meg a 3-ik szám
alatt lakó nőt, ismeri-e ezt a fiatal embert. A
jelzett szobában egy magyar szobaleány lakik,
ki nem értvén jól a hozzá intézett kérdést,
olyan formán felelt, hogy „igen is láttam.” A
fiatal ember ezután minden fennakadás nélkül
eltávozhatott. Felőra mulva a 20. sz. a. lakó
Dönhoff grófné tett jelentést, hogy az alatt
míg ő a belső szobájában volt, első szobájá-
ból valaki 700 frank értékű ékszereket lopott
el. A portás a rendőrségnél rá ismert a me-
rész tolvaj — arczképre.

— **Gyilkos tréfa.** E hó 17-én Kuncze Al-
bert és Böhm Sámuel künn voltak Polgár Jó-
zsef birtokán Török-Szt.-Miklós mellett. Ott
találták Polgár László földbirtokost. Kocsin
mentek haza Polgár László birtokán keresz-
tül; Polgár itt leszállott a kocsiról, meghiva
Böhmöt és Kunczét vendégekül; de míg amaz
engedett, Kuncze nem fogadta el a meghívást.
Polgár erre levette a kocsin levő fegyvert s
neki szegezte Kunczének a szavakkal: „Ha le
nem szállsz, keresztüllőlek!” E pillanatban el-
dőrdült a fegyver, s olyan súlyosan megsebe-
síté Kunczét, hogy néhány óra mulva meg-
halt. Az még nincs megállapítva: tudta-e Pol-

gár, hogy fegyvere töltve volt? Kuncze a tör-
ök-szt.-miklós tiszaszabályozó egyetelnél pénz-
tárnok volt, s utibiztos a megyénél, s az egész
vidék osztatlan szeretetét és tiszteletét birta.
— **Csónakázás Rómától, Parisig.** Paris-
ból írják, hogy a napokban két olasz érkezett
oda, kik közül mindegyik külön csónakra szá-
llott Rómában s a tengeren, a Rhone és a
Szajna folyón át Páriska evezett. Az érkezők
olasz földiek és számos sport ember fo-
gadta.

— **A francia trónkövetelő** mint megyei
virilista. Chambord Henribh gróf a francia
trónkövető, tudvalevőleg torontálmegei (Tóba)
nagybirtokos is, s mint ilyen 25,832 frtra menő
évi adójával Torontálmegey legtöbb adót fizető
bizottsági tagja között az 1883 évre össze-
állított névjegyzékben a hatodik helyet fog-
lalja el.

— **Nagy és merész rablásról** értesítik a
Kolozsvári Sajtót. Gy. Monestor kolozsvai megyei
községben e hó 14-én éjjel, Muntya Szimjon,
Burk Györgyie, Muntya Gavrilla és Kolde
Togyer nevű egyének lesbe állottak Debreczeni
Ferencz dugszagd ember háza körül, hogy
mikor kilép a házból, azonnal üssék le. —
Debreczeni 11 óra tájban hagyta el lakását.
A rablók az előre megállapított terv szerint
röhantak és leütöttek. Ekkor Burk Györgyie
és a szobába hatolt és mialatt ő Debrecze-
niét fojtogatta, társai elvitték a pénzes ládat,
melyben 3735 frt volt. A rablókát azonban
Burk Györgyie kivételével már elfogták.

— **Lapunk kiadó hivatala** szivesen elvált-
lalja a trieszti kiállítási sorsjegyek megszer-
zését t. olvasói számára. Egy sorsjegy ára 50
kr és megrendeléseknél 5 kr postabélyeg-
költségekre melléklendő.

Közgazdaság.

— **A vetések állása és a mezőgazdasági álla-
pot.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi
miniszterium állandó gazdasági tudósítótól
október első felében beérkezett jelentések sze-
rint az ősziek elvetése a sok eső miatt kése-
delmet szenvedett ugyan, azonban ennek daczára
már sok helyt szép vetések láthatók. A ten-
geritörés és burgonyaszedés több helyt befe-
jeztetett, különböző, részben a középben alóli,
sőt gyenge eredménnyel. Kivételt képez az
Alföld déli része és több királyhágóntuli me-
gye, a hol mindkét kapasnövény közép, több
helyt jó, sőt nehol kitünő termést adott. A
szüret nehol a rothadás miatt a rendesnél ko-
rábban kezdetet meg és ily helyeken a mi-
nőség nem kielégítő. A sarju igen sok helyt
megromlott. A repa általában kielégítő ter-
mést adott.

A budapesti terménycsarnok távsürgönye.

— Budapest, okt. 20. —

A buzaüzlet ma lanyha irányt követett.
Főleg silányabb minőségeket kínáltak sűrgő-
sen, malmok tartózkodók maradtak s így von-
tatott forgalom mellett elkel 10,000 mm., az
árak 5—10 krral lanyhultak. A többi magvak-
ban az üzlet gyenge maradt; irány és árak
szilárdak.

Legmasabb ár volt 81 k. tiszavidéki bu-
zaért 9 frt, 87 1/2 kr. míg ellenben legkisebb
ár gyanánt fizettetett 76.5 kilós bánági bu-
zaért 8 frt. 80 kr.

Köbányai sertésüzlet.

A sertéskezelésmi csarnok jelentése.
— Okt. 19 é.

Az az'et változatlan. Magyar öreg nehéz
57—58, fiatal nehéz 58—59, közép 59—59 1/2
könnyű 60 — Szedett nehéz 56—57, közép
57—58. Romániai bakonyi közép 59—60 át-
meneti, könnyű 56—58 átmeneti. Szerbiai nehéz
58—60 átmeneti, közép 58—60 átmeneti, könnyű
— átmeneti. — Az árak hízalt sertéseknél
páronként 45 kilo és 4% levonással kilo-
grammonként értendők. Romániai és szerbiai
sertéseknél, melyek mint átmenetiek adtak
el, a vevőnek páronként 3 arany forint vám
fejében megtérítetik.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.

Budapest, okt. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) A
pénzügyi bizottság letárgyalta s elfogadta a
miniszterelnöki tárcza költségvetését. Az elő-
irányzat 378620 frt. Következik a belügyi
tárcza. Előirányzat 8809687 frt. Nyugdijak
467,000 frt. Átmeneti kiadás 456,838 frt.

Bécs, okt. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) A ki-
rály Zichy grófnak a nemzetközi munkiallítás
elnökének sikeres működéséért legmagasabb
elismerését fejezte ki.

Kalrő, okt. 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Az egy-
ptomi kormány megengedte, hogy Arabi mellé
angol ügyvédek adassanak védelmezőkül. Bro-
adley, Napier angol ügyvédek elvállaltak a
védelmet.

Lemberg, okt. 21. Jelenleg Brodiban
nincs már 500-nál több Muszkaországól me-
nekült zsidók. Ezek legnagyobb részét szökevé-
nyek, kiknek évszázados haza szállítása ellen-

keznek a humanizmussal s minthogy a külön-
böző segélybizottságok által kielégítőleg tá-
mogattatnak, nem esnek most már senkinek
terhére.

Felelős szerkesztő és kiadó lapfőmunkatartó
Várteszi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyílt-tér. Eladó ház.

A csapó-utca elején levő
325. sz. a. ház igen kedvező
feltételek mellett eladó.

Értekezhetni ugyanott a
háztulajdonossal.

HIRDETÉS.

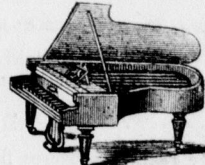
Bosznay Károly csödtömegéhez tar-
tozó, 500 frtot meghaladó activ követelés,
nyilvános árverésen azonnali készpénz-
fizetés mellett leendő eladása a csödvá-
lasztmány által megrendeltetvén, annak
foganatosítására határidőül 1882. évi okt.
hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája a kir.
törvényszék árverési termébe kitzetetik;
melyre a venni szándékozók oly hozzá-
adással hivatnak meg, hogy az árverés
tárgyát képező activák valódisága, fen-
állása és behajthatóságáért a csödtömeg
nem szavatol.

Debreczen, 1882. október hó 19-én.

Sajó György,
tömeggondnok.

KIADÓ BOLT.

Nagy-péterfia utcán az
Ungvári János házában régen
fennálló jó menetű bolt a
hozzá tartozó lakosztállyal no-
vember 1-től több évre kiadó.
Értekezhetni a háztulaj-
donossal n.-péterfia 829. sz.
alatt.

Zongora vidékre részletfizetés mellett.

Mindennemű Salon- és rövid alaku zongorák
valamint Pianók

Mayer Vilmos (Cramer Gottfried) Bécs, világ
híru kiviteli czeg gyarából 380, 400, 450, 500
600, 650 frt árakban kaphatók.

THIERFELDER A.

zongora-raktárában

Bécs, VII. Burggasse Nr. 17.

ÁRJEGYZÉKE BIGNIO JÁNOS

első
buza-keményítő gyárának
DEBRECZENBEN.

100 1/2 legfinomabb Crystal keményítő	frt 28.—
100 1/2 legfin. csipke keményítő	„ 22.—
100 1/2 közép finom	„ 18.—
1 duz. kék viz	— .65
1 könyv indigó kékítő	„ 1.—
1 „ „ szinte	„ .80

Nagy raktár

BIKASZÉN és KOAKSBÓL,

darabos és törött, a darabos különö-
sen fűtésre nagyon alkalmas és
illendő árért kapható.

283-ik pénz-kisorsolás.

A legújabb hamburgi pénz-kisorsolás 93.500 sorsjegyet és 47.600 nyereményt valamint egy 250.000 márkát tevő jutalmat tartalmaz, mely nyeremények 7 osztályban fognak kisorsolottni.

1. osztály	4000	nyeremény	=	116.000	márka
2. "	4000	"	=	210.620	"
3. "	4000	"	=	331.150	"
4. "	4000	"	=	452.100	"
5. "	2500	"	=	415.600	"
6. "	1500	"	=	351.655	"
7. "	27600	"	=	és egy jutalom 6.757.150 m. értékben.	

Nem létezik sorsjáték, mely kedvezőbb nyeremény kilátást nyújt.

Ezen 47600 nyeremény tervezete szentesítve van a hamburgi kormány által és igen érdekes, a mennyiben 150.000 márká főnyeremény mellett a 250.000 márká jutalom is elnyerhető, úgy, hogy a nyeremény a legjobb esetben

400,000 márká.

A nyeremény-táblázat a következő:

I jutalom nyeremény M.	250 000	M. 250 000	54 jutal.	nyeremény á	M. 5000	M. 270 000
1	á	150 000	5	á	4000	20 000
1	á	100 000	108	á	3000	324 000
1	á	60 000	264	á	2000	528 000
1	á	50 000	10	á	1500	15 000
2	á	40 000	3	á	1200	3 600
3	á	30 000	530	á	1000	530 000
4	á	25 000	1073	á	500	536 500
2	á	20 000	101	á	300	30 300
2	á	15 000	25	á	250	6 250
1	á	12 000	85	á	200	17 000
24	á	10 000	100	á	150	15 000
3	á	8 000	27069	á	145	3 925 000
3	á	6 000	2400	á	124	297 600

15725 nyeremény á 100, 94, 67, 50, 40, 20 M.

A sorsjegyek árai hivatalból lettek megállapítva és következők:

Az I. osztály: 3 frt 50 kr. egy egész eredeti sorsjegy
1 frt 75 kr. egy fél
90 kr. egy negyed

Minden sorsjegy az államzimerrel van ellátva. A megrendésekhez a megfelelő összeg o. é. papírpénz, vagy levéljegyekben csatolandó. Esetleg utánvétellel is küldjük a sorsjegyeket. Minden sorsjegy küldeményhez mellékeljük a nyeremények beosztási táblázatát. Ha ezen táblázat a rendelt ki nem elégiten, hajlandók vagyunk a sorsjegyeket visszavenni. Minden megrendelő neve pontosan bejegyeztetik könyveinkbe és a húzás után a hivatalos húzási listát mindenki megkaphatja. A nyert összegeket azonnal rendelkezésére bocsátjuk a nyerőknek. A nyeremények — kiváratra — a nyertő lakhelyén is kifizettetnek. Megrendeléseket az 1-ső osztályú kisorsolásra folyó év október 31-ig elfogadjuk.

Fő kisorsolási iroda

Isenthal és Társa Hamburg.

Czégünk már több mint félszázad óta áll fenn, és már többször voltunk azon kellemes helyzetben, jelentékeny nyereményeket Ausztria-Magyarországban kifizetni. A midőn az irántunk eddig tanusított szives bizalomért megbízóinknak köszönetet mondunk, kérjük további b. pártfogását.

357. szám.

ÁRJEGYZÉKE

az „ISTVÁN“ gőzmalom készítményeinek. Saját raktárában.

Árak ausztriai értékben

Kötelezettség és engedély nélkül készpénz fizetés mellett.

Zsákkal együtt.

	100 kilo
A. Asztali dara nagyszemű	22.60
B. szinte apró szemű	22.60
C. Dara középszerű	21.60
0. Királyliszt	22.—
1. Lángliszt	21.40
2. Montliszt	20.80
3. Zsemlyeliszt különös	20.90
4.	19.40
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	18.40
6. szinte 2-od	17.40
7. Közép kenyérliszt 1-ső	15.80
8.	12.60
8 1/4. Barna 1-ső	10.—
8 3/4. 2-od	7.80
9. Lángliszt	7.—
10. Veres liszt	—
11. Finom korpa zsákkal	4.40
12. Durva korpa zsákkal	3.80
12. Durva korpa zsákkal	4.—
12. Durva korpa zsákkal	3.40
Simán őrölt búzaliszt zsákkal engedély nélkül	10.20
Ugyanaz zsák nélkül	9.60
Csirke buza	4.49

Debreczen, okt. 6. 1882.

A zsákok sulytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve:

A. B. C. 0—9 számig 25 és 85 kilo.
10 11. 12. 50
Sima liszt 75

Átvételi jegye

a vörös-kereszt sorsjegyekre

huzás 1883. január 2-án.
Főnyeremény

200.000 forint,

hónaponkénti részletfizetésre darabonként 1 frt, öt darabnál 5 frt, s így tovább.

Schreiber G. E.

bankház, Budapest, Kristóffy 6. sz.

IX. évf.

R ó z s
Ide intézendő a k
s levelek vissza m

Le

(6.) Az o
zék ha bár fel
nem képvisel
sem képviselt,
ellehetett mon
ihatik ke, all
volt idő és ese
tette, annak k
toskodása ált
sok dolgot hát
nált hanem az
vele.

És miért
Azért, me
reményei, nem
lettek kielégít
megboszulja ol
sett kik könny
lának kikkel a
fogózkodtak, é
megbontották
azért a szab
Az elnöki ügy
részeket, s fent
addig, míg az
lásával erőseb
pett elégedetl
a nemzetnél v
hány képvisel
sok alkalmával
kább személy
következtében,
lasztva.

Szóval az
gedetlenek am
s arra, hogy
janak, a válas
tak vállalkoz
embert gondol
van-e hát még
vélemény ezen
ellenzékeskedé
azzal, hogy it
rognak kérés
ország. Hát
elvű pártból v
nyi felhevítés
csak is pilla
ták magukat

A „Debre

A n

Vér

Matild kis
Arra megbillen
egyik oda kiál
inasnak:

— Ignác
holmiját!
Azzal a n
volna a pirulv
nak kiserőjéhez
— Te itt
Aladár?
— Nem,
mennem.
Ezalatt k
egy öszbe csav
ember is.

— Mi az
radni? — szől
— Mondt
ez. — Csak a
— Igaz,
házi ur a fia
égett, mint az
menni, a felesé
be a kisasszony
Matild sze
azon férfi felé
csiján. Köszön
annyira elfogód
kiejteni ajkán.
Szondy A
lőzte.

Fenyvessy Béláné

előbb özv. HIRSCHL JULIA,
divatárusnő,

Debreczen, kistemplom-bazar.

Tisztelettel kéri a n. é. hölgyközönséget az őszi és tavaszi évadra ujonnan felszerelt üzlete szives megtekintésére, különösen felkéri

női és gyermek kalapjai

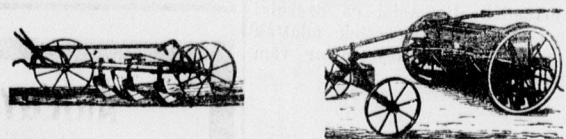
Magy raktárára becses figyelmét, mely valódi párisi mintáktól kezdve, a legegyszerűbbig mindazt tartalmazza, a mit a divat szépet és újat nyújt, továbbá:

női és gyermek prémes SAPKÁK és KALAPOK kizárólagos raktárát

ajánlja a t. hölgyközönségnek s kéri egyébb a divatárusnői szakmába vágó cikkekben is szives megrendeléseit, melyeket az üzlet jó nevéhez méltóan izlésesen, solidul és jutányosan szolgáltat ki.

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek.

Tanuló leányok alkalmazást találnak.

A Sack Rudolf-féle gazdasági gépgyár

magyarországi képviselője Propper Sámuel tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, miszerint a nevezett gépgyárnak gyártmányai. — melyek több verseny-nél díjaztattak és czelszerűségük mellett könnyűek, szilárdak és jutányosak — ezenül gyári áron Debreczenben is

BERGER HENRIK urnál

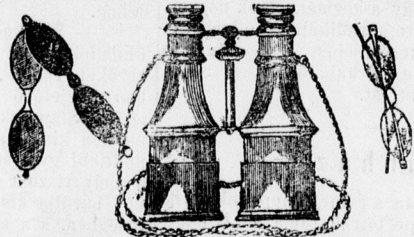
megrendelhetők, sőt ezen czégnél a most legkeresettebb hármass ekek készletben is tartatnak. — A Sack-féle hármass ekek e vidéken kötött — és könnyű talajon egyaránt kitűnő sikerrel működnek, a debreczeni cukorgyár gazdaságában pedig majd kiválóan ezen gyárnak gépei és eszközei használtatnak.

Egy nagyobb életbiztosító-társaság részére kerestetik egy felügyelő, (acquisiteur) fix fizetéssel és százalékkal. A kellő információkat DEBRECZEN-BEN BECHERT MANÓ ur szivességéből megadja.

Debreczen, 1882. nyomatott KUTASIMRE könyvnyomdájában.

SZINHÁZLÁTOGATÓK SZIVES FIGYELMÉBE!

Alólirottánl épen most érkeztek dus választékban

és legújabb szerkezetű különféle:

Színházi látcsövek

bőr, nikel, elefánt-ont, gyöngyház — kiállításban, továbbá a könnyűségénél fogva annyira kedvelt Aluminium látcsövek 6, 8, 12, és 18 üveggel kaphatók; továbbá

SZEMÜVEGEK

messze és rövidlátók, kancsakok és a naptól irt. zók részére, valamint

SZEMBAJOKBAN SZENVEDŐKNEK

mindenféle kiállításban u. m. szaru, aczél, nikel, gyöngyház, ezüst és arany. Végre dus választékban kaphatók minden a látszerési szakba vágó cikkek a legszebb kiállításban és a lehető legjutányosabb árak mellett.

(szem-mérő) a szemek megvizsgálására folyton rendelkezésére áll a t. vevő közönségnek. A szemüvegek helyes megválasztására különös gond fordítottik.

Teljes tisztelettel

FISCHER JAKAB,

látászerész, főpiscz 1714. sz. a. Debreczenben.

Császár olaj

teljesen tiszta, veszély nélküli, nem robbanó PETROLEUM.

Van szerencsém a t. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a Korff August brémai petroleum finomító által forgalomba hozott, és kitűnő minőségénél fogva világhíre kapott ugynevezett „Császár olaj“ nak Debreczen és vidékére egyedüli eladási jogát megnyertem, s az nálam

eredeti hordókban 100 kilónként 34 frt.

kisebb edényekben 1 kilónként — 36 kr.

literenkint 30 krt.

számítva kapható.

Ezen „Császár olaj“ megbecsülhetetlen előnye abban rejlik, hogy teljesen veszélymentes, a menyiben 44 Reaumur gyúfokkal bír, míg az eddig forgalomban levő amerikai petroleum nagy részben a 20 Reaumur gyúfokot is alig, — vagy éppen nem haladta meg, minőfogva a kellő vigyázat hiányában, számtalan robbanás okozta szerencsétlenség fordult elő; további előnyei még ezen császár olajnak a kristálytiszta szín, sokkal erősebb világító képesség, az égésnél teljes szagtalanság és a jelentékenyen takarékosabb elégés, mely előnyök bőven kárpótojják az árkülönbséget, a mennyivel ezen világító anyaz a közönséges amerikai petroleumnál drágább.

A császár olajon kívül továbbra is tartok kereskedésben a legmegbízhatóbb forrásból beszerzett amerikai salon petroleumot, melynek kilóját 26 kr, literjét 22 kr ért számítom: belföldi készítményt azonban — bár ez sokkal olcsóbb — veszélyes voltánál fogva kereskedésben egyáltalában nem tartok.

Teljes tisztelettel

CSANAK JÓZSEF.